

Ribarstvo u svijetu

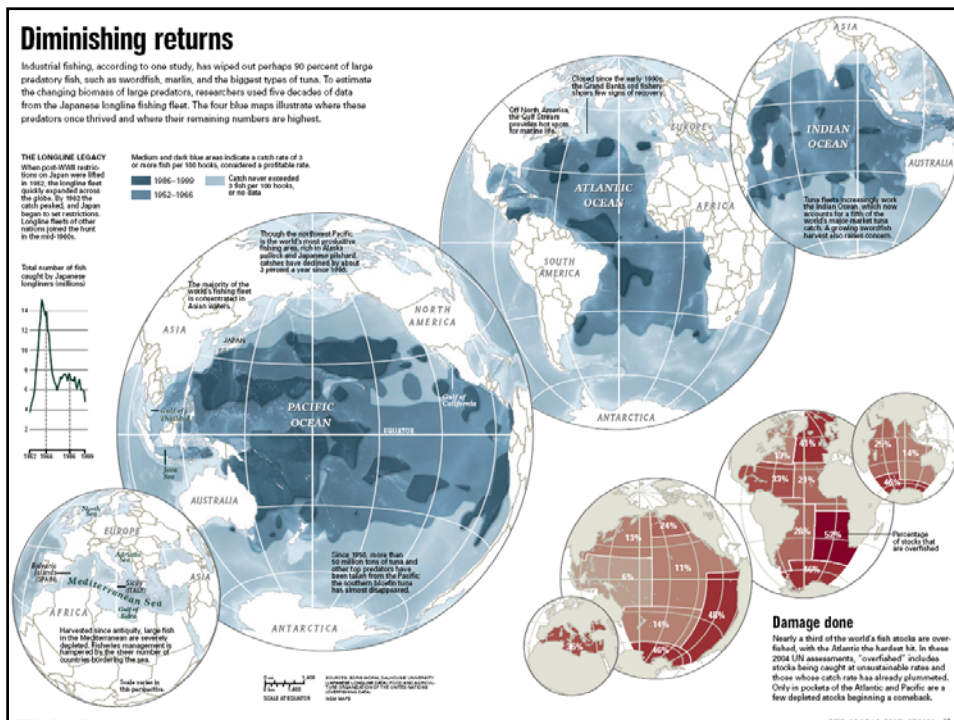
Ribarstvo Hrvatske

Uvod

- Ribarstvo je jedna od najvažnijih pomorskih djelatnosti, a podrazumijeva aktivnosti
 - ribolova,
 - marikulture (uzgoja riba, rakova, školjki i algi),
 - prerade riba te
 - trgovinu ribom i ribljim proizvodima.
- Ribarstvo je jedan od najstarijih načina iskorištavanja mora.
- Ribarstvo ima egzistencijalno značenje u prehrani stanovništva brojnih siromašnih zemalja, a u razvijenim zemljama ribarstvo je poticano konzumacijom ribe i ribljih proizvoda zbog njihove velike prehrambene vrijednosti.

Vodeća svjetska ribolovna područja

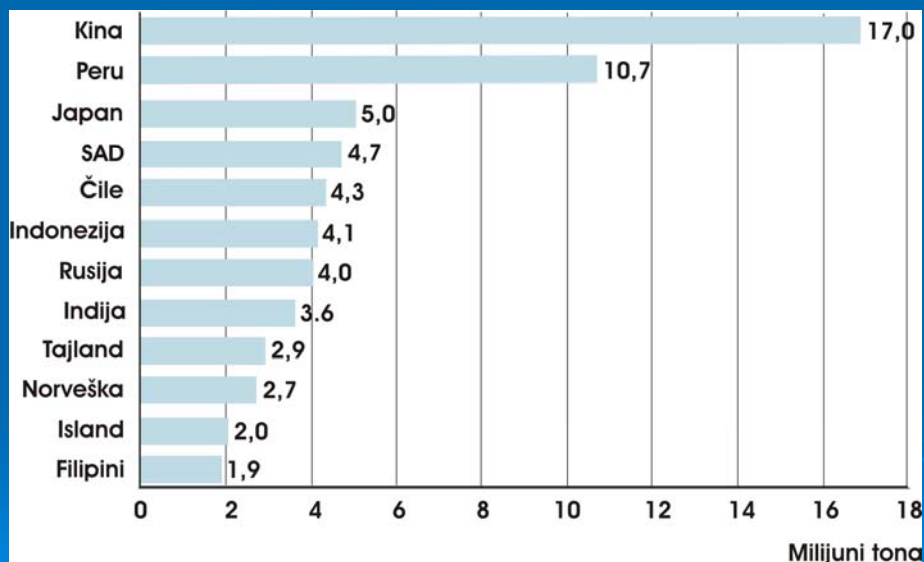
- Najpovoljniji geografski preduvjeti za razvoj ribarstva, ponajprije ribolova, jesu područja sutoka hladnih i toplih morskih struja, koja su bogata hranjivim tvarima
- Primjeri: sutok Golfske i Labradorske struje, sutok Kuroshio i Oyashio struje.
- Velika količina ribe redovito se lovi i u područjima hladnih morskih struja, posebno Humboldtove i Benguelske struje.
- Uz morsko ribarstvo u nekim državama veliko značenje ima i ulov slatkovodne ribe (posebno u Kini).
- Velike razmjeri ribolova prijete izlovljavanju s nesagledivim negativnim ekološkim, ali i ekonomskim posljedicama

Države s najvećim ulovom i najrazvijenijom marikulturom

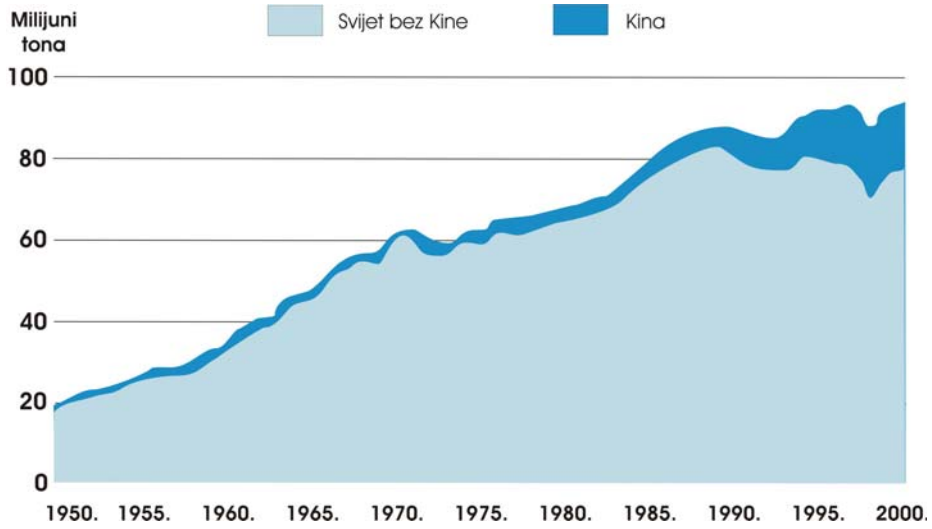
- Najviše ribe lovi se u azijskim zemljama, a među njima ističu se azijske zemlje. U Kini je 2000. ulovljeno 17 mil. tona ribe, u Japanu 5 mil. tona, u Indoneziji 4,1 mil. tona, u Indiji 3,6 mil. tona, u Tajlandu 2,9 mil. tona ribe i dr.
- Dok se u Kini ulov ribe stalno povećava, u Japanu dolazi do postupnog opadanja ulova ribe. Japansko se tržište zbog velikih potreba opskrbljuje ribom i iz inozemstva (pa i iz Hrvatske).
- Južna Amerika drugo je veliko područje ribolova. U Peruu je 2000. ulovljeno 10,7 mil. tona ribe, a u Čileu 4,3 mil. tona ribe.
- Prema ulovu ribe na istaknutom su mjestu i SAD, Rusija, Norveška i Island.
- U SAD-u tradicionalno su najvažnija ribarska područja sjeverozapadni Atlantik, sjeveroistočni Pacifik te istočni dio središnjeg Pacifika.

Ulov ribe po državama 2000.

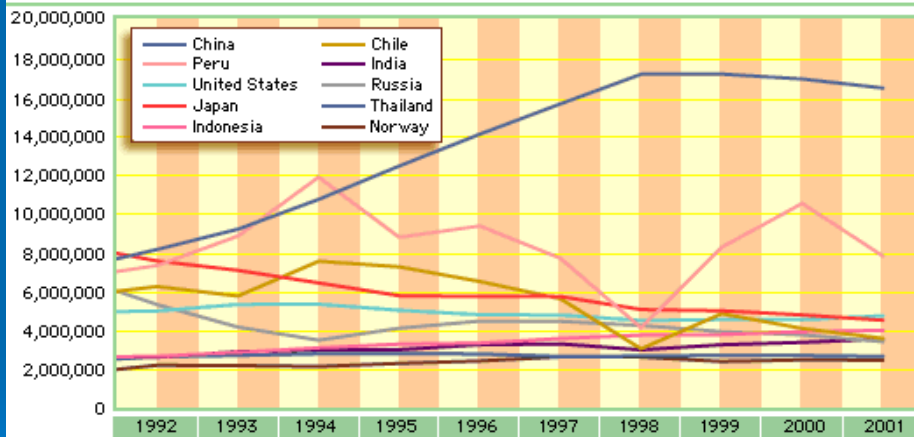
Izvor: FAO, 2002.

Porast ulova ribe od 1950. do 2000.

Izvor: FAO, 2002.

Production Trends for the Top 10 Catching Nations, 1992–2001
(in metric tons)

© 2004 Encyclopædia Britannica, Inc.

Ribarstvo Hrvatske

- Jadransko more nije prirodno bogato biomasom, ali za hrvatske prilike obujam ulova je za sada dostatan.
- Hrvatsko stanovništvo u prehrani koristi nedovoljne količine ribe, ribljih prerađevina te drugih morskih organizama.
- Ribarstvo se uz istočnu obalu Jadrana razvijalo još od prapovijesti o čemu svjedoče brojni arheološki nalazi.
- Prvi put se ribolov na hrvatskom tlu spominje u dokumentu iz 995. kada se izričito navode bogata lovišta ribe u Telašćici i Molašćici.
- U prošlosti su se gotovo svi hrvatski otočani bavili ribolovom, a posebno oni iz Sali, Iža, Kali i Komiže. Ta tradicija očuvala se i do danas iako ribarstvo čini važnu gospodarsku djelatnost i na brojnim drugim otocima, osobito onima iz Kvarnera, te na priobalju (Istra, Zadar, Split).

Suvremeno hrvatsko ribarstvo

- U Hrvatskoj se godišnje (2005.) ulovi oko **34 500** tona, a uzgoji oko **9 500** tona morske ribe.
- Uz to, u kontinentalnoj Hrvatskoj proizvede se i oko **3 500** tona slatkovodne ribe (šarana i pastrve).
- Potpisivanjem tzv. *Protokola 7* s Europskom komisijom Hrvatska je dobila pravo na izvoz 1 400 t ribe godišnje u Europsku uniju, što otvara nove mogućnosti hrvatskom ribarstvu koje je do sada imalo pravo, prema odredbama *Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju*, na izvoz svega 200 t ribe na tržište Europske unije.
- Osim ribolova, u Hrvatskoj se određena količina ribe proizvede uzgojem. Uzgaja se najviše kvalitetna bijela riba.
- Posebno značenje ima zadarska tvrtka *Cenmar*, pionir suvremene marikulture u Hrvatskoj.

Morski organizimi	Ulov i uzgoj (proizvodnja), t			Indeksi, ukupno 2005. 2004.
	Ukupno	Ulov	Uzgoj (proizvodnja)	
1.	2.	3.	4.	5.
Ribe	39 669	33 194	6 475	111
Plave ribe	32 046	28 621	3 425	107
Srdela	16 521	16 521	-	101
Inčun	9 504	9 504	-	127
Tuna	4 446	1 021	3 425	97
Ostale vrste	1 575	1 575	-	104
Ostale ribe	7 623	4 573	3 050	130
Oštic	870	870	-	128
Trlja	911	911	-	102
Cipal	30	30	-	125
Ugor	25	25	-	227
Lubin i komarča	3 028	28	3 000	101
Gira	145	145	-	125
Bukva	125	125	-	151
List, iverak, obliš	210	210	-	137
Ostale vrste	2 279	2 229	50	250
Ljuskavci	258	258	-	94
Jastog	7	7	-	233
Škampi i ostali ljuskavci	251	251	-	93
Kamenice i ostali mekušci i školjkaši	4 184	1 184	3 000	109
Kamenice, dagnje i ostali školjkaši	3 090	90	3 000	99
Lignja	243	243	-	352
Sipa	80	80	-	205
Hobotnica, muzgavac i ostali mekušci	771	771	-	124
UKUPNO	44 111	34 636	9 475	110

*Ulov i uzgoj
morskih
organizama u 2005.*

Marikultura

- Uz spomenuti uzgoj kvalitetne bijele ribe, posljednje desteljeće obilježeno je velikom proizvodnjom tune, koja se lovi, a potom dohranjuje u kavezima.
- Gotovo cijela proizvodnja plasira se na japansko tržište (70% izvoza ribe iz Hrvatske ide u Japan).
- Početna proizvodnja (dohrana) tuna u Hrvatskoj pokrenuta je u zadarskom akvatoriju zahvaljujući inicijativi kaljskih ribara, koji su tu tehnologiju prenijeli s Pacifika.
- Osim ribe, u hrvatskom dijelu Jadrana love se i uzgajaju i drugi morski organizimi, posebno školjke.
- Najveća uzgajališta školjki (dagnji i kamenica) nalaze se u Limskoj drazi, Šibenskom zaljevu te u Malostonskom zaljevu.

Hrvatski ribari

- Općenito, u Jadranskom moru trenutno gospodare talijanski ribari, koji su opremljeni boljom opremom, dok hrvatski ribari nemaju dovoljno dobru opremu koja bi im omogućila eksploataciju hrvatskoga teritorijalnog mora te ekološki zaštićenog i ribolovnog pojasa.
- Prema podacima *Državnoga zavoda za statistiku*, godine 2005. u Hrvatskoj je bilo registrirano **3 720** ribara te **3 692** ribarskih brodova i brodica.
- Uz profesionalne ribare, ribolovom se bave brojni stanovnici primorskih mjesta, i to ribolovom za osobne potrebe i sportskim ribolovom.

Ribari koji obavljaju gospodarski ribolov

Ribari				Indeks
2002.	2003.	2004.	2005.	2005./2002.
2 954	3 705	3 712	3 720	125

Prerada ribe

- Prerada ribe i proizvodnja različitih ribljih prerađevina čini važan izvor prihoda u pojedinim ribarskim središtima.
- U prvoj polovini 20. st. u hrvatskom priobalju i na otocima djelovale su brojne tvornice za preradu ribe te brojne solionice koje su zapošljavale velik broj otočana.
- Tijekom druge pol. 20. st. riblja industrija se postupno smanjivala da bi se danas održala samo u većim ribarskim središtima, i to u Rovinju (*Marimira*), Zadru (*Adria* i *Marituna*), Salima (*Mardešić*) Splitu (*SMS*), Postiri na Braču (*Sardina*) i Veloj Luci na Korčuli (*Jadranka 1892.*).
- Nažalost, nedavno je ugašena riblja industrija u Komiži (*Neptun*), koja je dugo bila jedno od vodećih hrvatskih središta prerade ribe.
- U Daruvaru djeluje tvornica *Irida*, najstarija tvornica za preradu ribe u unutrašnjosti Hrvatske.